

דברי מורינו הגאון הגדול רבי נתן קופשיץ שליט"א

בעצרת התעוררות וחשבון הנפש - כ"א אייר תשפ"א - כולל אברכים 'לבו חפץ' בית שמש

כולם תמהים, מה זאת עשה אלוקים לנו.

קול דודי דופק. אחרי שנה של מגיפה קשה, שהגם שכאן בארץ ישראל היא היתה בעוצמה פחותה מבשאר מקומות, אבל עדיין נסתלקו מעמנו רבים וטובים, וכעת בא עלינו חרון האף הלוה.

לב יודע מרת נפשו, לא צריך לעבוד קשה לחפש, לא חסר מה לתקן, במה להתחזק, וודאי שלא צריך לחפש חלילה את נגעי אחרים.

אציע חיזוק אחד, לצד חשבון הנפש הפרטי;

בזמן דוד המלך, כשמתו רבים מעם ישראל, עמדו ותיקנו מאה ברכות, ודרשו מהפסוק "מה ה' אלוקיך שואל מעמך כי אם ליראה - אל תקרי מה אלא מאה" (מנחות מ"ג). וכאן לדאבונו הקב"ה שאל גם מ"ה [נפשות], לא רק מאה ברכות.

הביאור בדרשה זו, שברכה זה יסוד היראה, יסוד האמונה, זו הדרך להתקשר עם הקב"ה ומביאה קרבת ה' ויראת שמים. זה ה"מה" שה' אלוקיך דורש - "כי אם ליראה", וזה מתקיים ע"י ה"מאה".

ולכן, בעת חרון אף, כשיש מתים מישראל, החיזוק בברכות מתקן את הריחוק שהתרחקנו מהקב"ה, שהוא הגורם הראשון לחרון אף.

בגמרא בברכות (ל"ה ע"ב) כתוב על כך דברים נוראים: א"ר חנינא בר פפא כל הנהנה מן העוה"ז בלא ברכה וכו' חבר הוא לאיש משחית וכו', א"ר חנינא בר פפא חבר הוא לירבעם בן נבט שהשחית את ישראל לאביהם שבשמים. והן הן הדברים, כשלא מקפידים על ברכות ח"ו, משחיתים את ישראל לאביהם שבשמים, כי הברכות הם מחזיקים את הקשר בין ישראל לאביהם שבשמים.

ברכות נהיה בזמננו מאוד מזולזל. אדם יכול להתלבט אם לאכול מאכל מסוים, כי לא רוצה להתחייב בברכה. הוא מחמיץ בכך הזדמנות לרגעים של קרבת ה'.

מאה ברכות בכל יום, זה לא דבר קל, אבל הוא הכרחי, הוא משמר את הקשר היומיומי, התמידי, עם בורא העולם, ומביא ל"כי אם ליראה".

* * *

מעל הכל, ראש וראשון לכל תיקון, הוא ההתחזקות בלימוד התורה הק', וזו תמצית תורתו של רשב"י, שתורתו אומנותו (שבת י"א ע"א). "אפשר אדם חורש בשעת חרישה וזורע בשעת זריעה וקוצר בשעת קצירה ודש בשעת דישה וזורע בשעת הרוח תורה מה תהא עליה" (ברכות ל"ה ע"ב).

"בכל יום ויום בת קול יוצאת מהר חורב ומכרזת ואומרת אוי להם לבריות מעלבונה של תורה" (אבות פ"ו מ"ב). ו"אין לו להקב"ה בעולמו אלא ארבע אמות של הלכה בלבד" (ברכות ח' ע"א).

* * *

יש עוד נושא שרציתי לעורר, בדבר זהירות מריבית. הזהירות מריבית גם היא מתורתו של רשב"י, שלימד: "מנין לנושה בחבירו מנה ואינו רגיל להקדים לו שלום שאסור להקדים לו שלום, ת"ל נשך כל דבר אשר ישך" (ב"מ ע"ה ע"ב).

יש מכשול גדול שמצוי, והוא המרת צ'קים דחויים. צריך לדעת שתשלום העמלה בעד ההמרה, זו ריבית קצוצה מן התורה, ועונשיה חמורים מאוד. ואמרו חז"ל "אני ה' אלוקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים - על תנאי כך הוצאתי אותם מארץ מצרים וכו', כל הכופר במצות ריבית כאילו כופר ביציאת מצרים" (ספרא ויקרא כ"ה ל"ח).

יה"ר שבזכות ההתעוררות וההתחזקות, נזכה שהשי"ת ישמע שוועתנו ויחיש לגאלנו, וחרפת עמו יסיר.